2023/2528

2023 11 14

TARYBOS SPRENDIMAS (ES) 2023/2528

2023 m. spalio 9 d.

dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 148 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

atsižvelgdama į Europos Parlamento nuomonę ([1]),

atsižvelgdama į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ([2]),

pasikonsultavusi su Regionų komitetu,

atsižvelgdama į Užimtumo komiteto nuomonę ([3]),

kadangi:

(1) valstybės narės ir Sąjunga turi siekti parengti suderintą užimtumo strategiją, skirtą visų pirma kvalifikuotai, tinkamai parengtai, gebančiai prisitaikyti darbo jėgai bei į ateitį orientuotoms ir į ekonomikos pokyčius reaguojančioms darbo rinkoms skatinti, kad būtų pasiekti Europos Sąjungos sutarties (toliau – ES sutartis) 3 straipsnyje nustatyti visiško užimtumo ir socialinės pažangos, subalansuoto ekonomikos augimo ir aukšto lygio aplinkos apsaugos ir aplinkos kokybės gerinimo tikslai. Valstybės narės užimtumo skatinimą turi laikyti bendro intereso reikalu ir savo veiksmus šiuo atžvilgiu derinti Taryboje, atsižvelgdamos į nacionalinę praktiką, susijusią su vadovybės ir darbuotojų pareigomis;

(2) Sąjunga turi kovoti su socialine atskirtimi ir diskriminacija bei skatinti socialinį teisingumą ir apsaugą, moterų ir vyrų lygybę, kartų solidarumą ir vaiko teisių apsaugą, kaip nustatyta ES sutarties 3 straipsnyje. Nustatydama ir įgyvendindama savo politiką ir veiksmus, Sąjunga turi atsižvelgti į reikalavimus, susijusius su didelio užimtumo skatinimu, tinkamos socialinės apsaugos užtikrinimu, kova su skurdu bei socialine atskirtimi, taip pat susijusius su kokybišku švietimu bei mokymu ir žmonių sveikatos apsauga, kaip nustatyta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 9 straipsnyje;

(3) vadovaudamasi SESV, Sąjunga parengė ir įgyvendino ekonominės ir užimtumo politikos derinimo priemones. Kaip šių priemonių dalis, Tarybos sprendimo (ES) 2022/2296 ([4]) priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės (toliau – Gairės) kartu su Tarybos rekomendacijoje (ES) 2015/1184 ([5]) nustatytomis bendromis valstybių narių ir Sąjungos ekonominės politikos gairėmis sudaro integruotas gaires. Integruotomis gairėmis, atspindinčiomis valstybių narių tarpusavio priklausomybę, turi būti vadovaujamasi įgyvendinant politiką valstybėse narėse ir Sąjungoje. Taip suderinta Sąjungos ir nacionalinė politika bei reformos turi sudaryti tinkamą bendrą tvarų ekonominės, užimtumo ir socialinės politikos priemonių derinį, kuriuo turėtų būti užtikrintas teigiamas išorinis poveikis darbo rinkoms ir visai visuomenei ir kuris turėtų veiksmingai padėti išspręsti vidutinės trukmės ir ilgalaikius sunkumus, taip pat COVID-19 pandemijos, Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą ir didėjančių pragyvenimo išlaidų poveikį;

([1]) 2023 m. rugsėjo 13 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([2]) 2023 m. rugsėjo 20 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([3]) 2023 m. liepos 11 d. nuomonė (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje).
([4]) 2022 m. lapkričio 21 d. Tarybos sprendimas (ES) 2022/2296 dėl valstybių narių užimtumo politikos gairių (OL L 304, 2022 11 24, p. 67).
([5]) 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2015/1184 dėl valstybių narių ir Europos Sąjungos ekonominės politikos bendrų gairių (OL L 192, 2015 7 18, p. 27).

(4) siekdamos didinti ekonominę ir socialinę pažangą, remti žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, stiprinti Sąjungos pramoninę bazę ir sukurti įtraukias, konkurencingas bei atsparias darbo rinkas Sąjungoje, valstybės narės turėtų spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo problemą ir skatinti kokybišką švietimą, mokymą, į ateitį orientuotą profesinį rengimą ir mokymą, kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą visą gyvenimą, taip pat veiksmingą aktyvią darbo rinkos politiką ir geresnes karjeros galimybes, stiprinant švietimo sistemos ir darbo rinkos sąsajas ir pripažįstant neformaliojo bei savaiminio mokymosi būdu įgytus įgūdžius, žinias ir kompetencijas;

(5) gairės atitinka Stabilumo ir augimo paktą, galiojančius Sąjungos teisės aktus ir įvairias Sąjungos iniciatyvas, įskaitant 2021 m. birželio 14 d. ([6]), 2021 m. lapkričio 29 d. ([7]), 2022 m. balandžio 5 d. ([8]), 2022 m. birželio 16 d. ([9]), 2022 m. lapkričio 28 d. ([10]), 2022 m. gruodžio 8 d. ([11]) ir 2023 m. sausio 30 d. ([12]) Tarybos rekomendacijas, Komisijos rekomendaciją (ES) 2021/402 ([13]), 2021 m. vasario 26 d. Tarybos rezoliuciją ([14]), Komisijos komunikatą „Žmonėms tarnaujančios ekonomikos kūrimas: socialinės ekonomikos veiksmų planas“ ([15]), Komisijos komunikatus dėl 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų plano ([16]), dėl 2021–2030 m. neįgaliųjų teisių strategijos ([17]), dėl neįgaliųjų užimtumo dokumentų rinkinio ([18]), dėl Europos priežiūros strategijos ([19]), dėl žaliojo kurso pramonės plano poveikio klimatui neutralizavimo amžiui ([20]), dėl socialinio dialogo stiprinimo Europos Sąjungoje ([21]), dėl geresnio valstybių narių politikos paskirstomojo poveikio vertinimo ([22]), Europos Parlamento ir Tarybos sprendimus (ES) 2021/2316 ([23]) ir (ES) 2023/936 ([24]), (ES) 2022/2041 ([25]), (ES) 2022/2381 ([26]) ir (ES) 2023/970 ([27]);

([6]) 2021 m. birželio 14 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/1004, kuria nustatoma Europos vaiko garantijų sistema (OL L 223, 2021 6 22, p. 14).

([7]) 2021 m. lapkričio 29 d. Tarybos rekomendacija dėl mišriojo mokymosi metodų siekiant kokybiško ir įtraukaus pradinio ir vidurinio ugdymo (OL C 504, 2021 12 14, p. 21).

([8]) 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos rekomendacija dėl Europos aukštojo mokslo institucijų ryšių užmezgimo siekiant veiksmingai bendradarbiauti (OL C 160, 2022 4 13, p. 1).

([9]) 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl europinio požiūrio į mikrokredencialus mokymuisi visą gyvenimą ir įsidarbinamumui skatinti (OL C 243, 2022 6 27, p. 10), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl individualiųjų mokymosi sąskaitų (OL C 243, 2022 6 27, p. 26), 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo (OL C 243, 2022 6 27, p. 35) ir 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacija dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi (OL C 243, 2022 6 27, p. 1).

([10]) 2022 m. lapkričio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl veiksmingų būdų pasiekti gerų mokymosi rezultatų, kuria pakeičiama 2011 m. birželio 28 d. Tarybos rekomendacija dėl politikos, kuria siekiama mažinti mokyklos nebaigusių asmenų skaičių (OL C 469, 2022 12 9, p. 1).

([11]) 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl galimybės gauti įperkamas, kokybiškas ilgalaikės priežiūros paslaugas (OL C 476, 2022 12 15, p. 1) ir 2022 m. gruodžio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros: Barselonos tikslai iki 2030 m. (OL C 484, 2022 12 20, p. 1).

([12]) 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

([13]) 2021 m. kovo 4 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2021/402 dėl veiksmingos aktyvios paramos užimtumui po COVID-19 sukeltos krizės (EASE) (OL L 80, 2021 3 8, p. 1).

([14]) Tarybos rezoliucija dėl Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos siekiant sukurti Europos švietimo erdvę ir imtis veiksmų vėlesniu laikotarpiu (2021–2030 m.) (OL C 66, 2021 2 26, p. 1).

([15]) COM(2021) 778 *final*.

([16]) COM(2020) 624 *final*.

([17]) COM(2021) 101 *final*.

([18]) Neįgaliųjų užimtumo dokumentų rinkinys neįgaliųjų darbo rinkos rezultatams gerinti. Užimtumas, socialiniai reikalai ir įtrauktis. Europos Komisija (europa.eu).

([19]) COM(2022) 440 *final*.

([20]) COM(2023) 62 *final*.

([21]) COM(2023) 38 *final* ir COM(2023) 40 *final*.

([22]) COM(2022) 494 *final*.

([23]) 2021 m. gruodžio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2021/2316 dėl Europos jaunimo metų (2022) (OL L 462, 2021 12 28, p. 1).

([24]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas (ES) 2023/936 dėl Europos įgūdžių metų (OL L 125, 2023 5 11, p. 1).

([25]) 2022 m. spalio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2041 dėl deramo minimaliojo darbo užmokesčio Europos Sąjungoje, (OL L 275, 2022 10 25, p. 33).

([26]) 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2022/2381 dėl biržinių bendrovių direktorių pareigas einančių asmenų lyčių pusiausvyros gerinimo ir susijusių priemonių (OL L 315, 2022 12 7, p. 44).

([27]) 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/970, kuria, nustatant darbo užmokesčio skaidrumo ir vykdymo užtikrinimo mechanizmus, griežčiau taikomas vienodo vyrų ir moterų darbo užmokesčio už vienodą arba vienodos vertės darbą principas (OL L 132, 2023 5 17, p. 21).

(6) Europos semestras skirtingas priemones sujungia į visa apimančią integruotos daugiašalės ekonominės ir užimtumo politikos koordinavimo ir priežiūros sistemą Sąjungoje. Siekiant aplinkos tvarumo, našumo, teisingumo ir makroekonominio stabilumo, Europos semestras apima Europos socialinių teisių ramsčio bei jo stebėsenos priemonės – socialinių rodiklių suvestinės – principus ir juo numatomas tvirtas bendradarbiavimas su socialiniais partneriais, pilietine visuomene ir kitais suinteresuotaisiais subjektais. Tai taip pat padeda siekti darnaus vystymosi tikslų. Sąjungos ir valstybių narių ekonominė ir užimtumo politikos turėtų būti glaudžiai susietos su Sąjungos sąžiningu perėjimu prie neutralaus poveikio klimatui, aplinkos atžvilgiu tvarios ir skaitmeninės ekonomikos, tomis politikomis turėtų būti didinamas konkurencingumas, užtikrinamos tinkamos darbo sąlygos, puoselėjamos inovacijos, skatinamas socialinis teisingumas, lygios galimybės ir aukštynkryptė socialinė bei ekonominė konvergencija, taip pat kovojama su nelygybe ir regioniniais skirtumais;

(7) klimato kaita ir kiti su aplinka susiję iššūkiai, poreikis užtikrinti teisingą žaliąją pertvarką, toliau siekti energetinės nepriklausomybės, didesnis poveikio klimatui neutralizavimo pramonės šakų konkurencingumas ir poreikis užtikrinti Europos atvirą strateginį savarankiškumą, taip pat skaitmeninės transformacijos, dirbtinio intelekto ir platformų ekonomikos plėtojimas, nuotolinio darbo masto didėjimas ir demografiniai pokyčiai labai keičia Sąjungos ekonomiką ir visuomenę. Sąjunga ir jos valstybės narės turi bendradarbiauti, kad veiksmingai ir iniciatyviai reaguotų į tokius struktūrinius pokyčius ir prireikus pritaikytų esamas sistemas, pripažindamos glaudžią valstybių narių ekonomikos ir darbo rinkų bei susijusios politikos tarpusavio priklausomybę. Tam reikia imtis suderintų, plataus užmojo ir veiksmingų politikos veiksmų tiek Sąjungos, tiek nacionaliniu lygmenimis, kartu pripažįstant socialinių partnerių vaidmenį, laikantis SESV ir Sąjungos nuostatų dėl ekonomikos valdymo, atsižvelgiant į Europos socialinių teisių ramstį. Tokie politikos veiksmai turėtų, be kita ko, paskatinti tvarias investicijas, patvirtinti įsipareigojimą tinkama tvarka vykdyti reformas, kuriomis skatinamas tvarus ir integracinis ekonomikos augimas, kokybiškų darbo vietų kūrimas, produktyvumas, tinkamų darbo sąlygų užtikrinimas, socialinė ir teritorinė sanglauda, aukštynkryptė socialinė ir ekonominė konvergencija, atsparumas ir fiskalinė atsakomybė.

Kaip matyti iš 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijos dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, sistemingas švietimo ir mokymo aspekto integravimas į kitas politikos sritis, susijusias su žaliąja pertvarka ir darniu vystymusi, iš mokymosi visą gyvenimą perspektyvos gali padėti įgyvendinti tą politiką. Parama turėtų būti teikiama pasitelkiant esamas Sąjungos finansavimo programas, visų pirma, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/241 ([28]) nustatytą Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę ir sanglaudos politikos fondus, įskaitant Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1057 ([29]) įsteigtą „Europos socialinį fondą +“ ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1058 ([30]) valdomą Europos regioninės plėtros fondą, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/1056 ([31]) įsteigtą Teisingos pertvarkos fondą. Politikos veiksmais turėtų būti derinamos pasiūlos ir paklausos valdymo priemonės, kartu atsižvelgiant į tokių priemonių ekonominį poveikį, poveikį aplinkai, užimtumui ir socialinį poveikį;

(8) 2017 m. lapkričio mėn. Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos paskelbtu Europos socialinių teisių ramsčiu ([32]) nustatyta dvidešimt principų ir teisių, kuriais siekiama remti gerai veikiančias ir sąžiningas darbo rinkas bei socialinės gerovės sistemas ir kurie skirstomi į tris kategorijas: lygios galimybės ir galimybė įsidarbinti, tinkamos darbo sąlygos ir socialinė apsauga ir įtrauktis. Tie principai ir teisės suteikia strateginę kryptį Sąjungai užtikrinant, kad perėjimas prie poveikio klimatui neutralumo, aplinkos tvarumo, skaitmeninė transformacija ir demografinių pokyčių poveikis būtų socialiai sąžiningi bei teisingi ir būtų išsaugoma teritorinė sanglauda. Europos socialinių teisių ramstis ir susijusi socialinių rodiklių suvestinė sudaro orientacinę sistemą, padedančią stebėti valstybių narių

([28]) 2021 m. vasario 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/241, kuriuo nustatoma ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (OL L 57, 2021 2 18, p. 17).

([29]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1057, kuriuo nustatomas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+) ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 231, 2021 6 30, p. 21).

([30]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1058 dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo (OL L 231, 2021 6 30, p. 60).

([31]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1056, kuriuo įsteigiamas Teisingos pertvarkos fondas (OL L 231, 2021 6 30, p. 1).

([32]) Tarpinstitucinė deklaracija dėl Europos socialinių teisių ramsčio (OL C 428, 2017 12 13, p. 10).

užimtumo ir socialinės srities rezultatus, skatinti nacionalinio, regioninio ir vietos lygmens reformas bei investicijas ir derinti šiandieninės modernios ekonomikos socialinį ir rinkos aspektus, be kita ko, skatinant socialinę ekonomiką. 2021 m. kovo 4 d. Komisija pateikė Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimo veiksmų planą (toliau – veiksmų planas), įskaitant plataus užmojo, bet realistiškus Sąjungos pagrindinius užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslus iki 2030 m. ir papildomus tarpinius tikslus, taip pat peržiūrėtą socialinių rodiklių suvestinę;

(9) kaip 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime pripažino valstybių ar vyriausybių vadovai, įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį bus sustiprintas Sąjungos veržlumas siekiant pereiti prie skaitmeninės, žaliosios ir sąžiningos pertvarkos, ir jis padės pasiekti aukštynkryptę socialinę ir ekonominę konvergenciją bei įveikti demografinius iššūkius. Jie pabrėžė, kad socialinis aspektas, socialinis dialogas ir aktyvus socialinių partnerių dalyvavimas – konkurencingos socialinės rinkos ekonomikos šerdis, ir palankiai įvertino naujuosius Sąjungos pagrindinius tikslus. Jie patvirtino esą pasiryžę, kaip nustatyta 2019–2024 m. Europos Vadovų Tarybos strateginėje darbotvarkėje, toliau stiprinti Europos socialinių teisių ramsčio įgyvendinimą Sąjungos ir nacionaliniu lygmenimis, tinkamai atsižvelgiant į atitinkamas kompetencijas ir subsidiarumo bei proporcingumo principus. Galiausiai jie pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti, be kita ko, aukščiausiu lygmeniu, pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m.;

(10) iki 2030 m. pasiektini Sąjungos pagrindiniai tikslai užimtumo srityje (kad bent 78 % 20–64 m. amžiaus gyventojų turėtų dirbti), įgūdžių srityje (kad mokymuose kasmet turėtų dalyvauti bent 60 % visų suaugusiųjų) ir skurdo mažinimo srityje (kad žmonių, kuriems gresia skurdas ar socialinė atskirtis, turėtų sumažėti bent 15 mln., iš jų – 5 mln. vaikų), kuriuos valstybių ar vyriausybių vadovai palankiai įvertino 2021 m. gegužės 8 d. Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime ir Europos Vadovų Tarybos 2021 m. birželio mėn. posėdyje, kartu su socialinių rodiklių suvestine, padės stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramsčio principus kaip Europos semestro politikos koordinavimo sistemos dalį. Be to, Porto socialinių reikalų aukščiausiojo lygio susitikime valstybės narės taip pat paragintos nustatyti plataus užmojo nacionalinius tikslus, kurie, tinkamai atsižvelgiant į kiekvienos šalies pradinę padėtį, turėtų būti tinkamas indėlis siekiant Sąjungos pagrindinių tikslų 2030 m. Nuo 2021 m. rugsėjo mėn. iki 2022 m. birželio mėn. Komisijos paragintos valstybės narės pateikė savo nacionalinius tikslus. 2022 m. birželio mėn. Užimtumo, socialinės politikos, sveikatos ir vartotojų reikalų tarybos (toliau – EPSCO taryba) posėdyje ministrai pabrėžė, kad svarbu atidžiai stebėti pažangą įgyvendinant Europos socialinių teisių ramstį ir Sąjungos pagrindinius tikslus iki 2030 m.. Atsižvelgiant į tai, tie nacionaliniai tikslai dabar įtraukti į 2023 m. bendrą užimtumo ataskaitą ir bus toliau integruojami į Europos semestro stebėsenos priemones. Be to, EPSCO tarybos patariamieji organai baigė rengti pagrindines nuostatas, kuriomis bus remiamasi per 2023 m. birželio mėn. EPSCO tarybos posėdį vyksiančiose diskusijose dėl semestro dėl galimos sistemos, skirtos aukštynkryptei socialinei konvergencijai Sąjungoje kylančios rizikos vertinimui ir stebėsenai;

(11) po Rusijos invazijos į Ukrainą Europos Vadovų Taryba savo 2022 m. vasario 24 d. išvadose pasmerkė Rusijos veiksmus, kuriais siekiama pakenkti Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui, ir išreiškė solidarumą su Ukrainos žmonėmis, pabrėždama, kad Rusija pažeidė tarptautinę teisę ir Jungtinių Tautų Chartijos principus. Dabartinėmis aplinkybėmis laikina apsauga, suteikta Tarybos įgyvendinimo sprendimu (ES) 2022/382 ([33]) Sąjungos šalyse suteikia greitą ir veiksmingą pagalbą perkeltiems (persikėlusiems) asmenims, bėgantiems nuo Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, ir suteikia tokiems perkeltiems (persikėlusiems) asmenims galimybę visoje Sąjungoje naudotis minimaliomis teisėmis, kuriomis užtikrinama tinkamo lygio apsauga. Dalyvaudami Sąjungos darbo rinkose, iš Ukrainos perkelti (persikėlę) asmenys gali prisidėti prie Sąjungos ekonomikos stiprinimo ir padėti remti savo šalį bei žmones savo šalyje. Įgyta patirtis ir įgūdžiai ateityje gali padėti atkurti Ukrainą. Nelydimiems vaikams ir paaugliams laikinoji apsauga suteikia teisę į teisėtą globą ir galimybę naudotis vaikų ugdymo ir priežiūros paslaugomis. Valstybės narės turėtų įtraukti socialinius partnerius rengiant, įgyvendinant ir vertinant politikos priemones, kuriomis siekiama spręsti su užimtumu ir įgūdžiais susijusius iššūkius, kylančius dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą, įskaitant kvalifikacijų pripažinimą. Socialiniai partneriai atlieka svarbų vaidmenį švelninant to karo poveikį, susijusį su užimtumo ir gamybos išsaugojimu;

([33]) 2022 m. kovo 4 d. Tarybos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2022/382, kuriuo pagal Direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga (OL L 71, 2022 3 4, p. 1).

(12) darbo rinkos reformos, įskaitant nacionalinių darbo užmokesčio nustatymo mechanizmų reformas, turėtų būti vykdomos laikantis nacionalinės socialinio dialogo praktikos ir gerbiant socialinių partnerių autonomiją, kad būtų nustatytas sąžiningas darbo užmokestis, kuriuo būtų užtikrintas deramas gyvenimo lygis, tvarus ekonomikos augimas ir aukštynkryptė socialinė bei ekonominė konvergencija. Tokiomis reformomis turėtų būti sudarytos sąlygos plačiu mastu atsižvelgti į socialinius ir ekonominius veiksnius, be kita ko, atlikti patobulinimus, kiek tai susiję su tvarumu, konkurencingumu, inovacijomis, kokybiškų darbo vietų kūrimu, darbo sąlygomis, dirbančiųjų skurdu, švietimu, mokymu ir įgūdžiais, visuomenės sveikata ir socialine apsauga bei įtrauktimi, taip pat realiosiomis pajamomis. Tuo atžvilgiu Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė ir kiti Sąjungos fondai padeda valstybėms narėms įgyvendinti Sąjungos prioritetus atitinkančias reformas ir investicijas, kad Sąjungos ekonomika ir visuomenė taptų tvaresnės bei atsparesnės ir geriau pasirengusios žaliajai ir skaitmeninei pertvarkai besikeičiančiomis aplinkybėmis po COVID-19 pandemijos. Dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą dar labiau padidėjo anksčiau kilę socialiniai ir ekonominiai iššūkiai. Valstybės narės ir Sąjunga turėtų toliau užtikrinti, kad būtų sušvelninti socialinis poveikis, poveikis užimtumui ir ekonominis poveikis, ir kad pertvarkos būtų socialiai sąžiningos ir teisingos, taip pat atsižvelgiant į tai, kad didesnis atviras strateginis savarankiškumas ir spartesnė žalioji pertvarka padės sumažinti priklausomybę nuo energijos ir kitų strateginių produktų ir technologijų importo, visų pirma, iš Rusijos. Labai svarbu didinti atsparumą ir siekti kurti įtraukią ir atsparią visuomenę, kurioje žmonės būtų apsaugoti ir įgalinti numatyti bei valdyti pokyčius ir kurioje jie galėtų būti aktyvūs visuomenės ir ekonomikos dalyviai.

Suderintas aktyvios darbo rinkos politikos krypčių rinkinys, kuris apima laikinosios ir tikslinės samdos ir veiklos keitimo paskatas, įgūdžių politiką, įskaitant mokymąsi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi, ir tikslines, veiksmingas bei lanksčias užimtumo tarnybų paslaugas, reikalingas tam, kad būtų remiami veiklos keitimo pokyčiai darbo rinkoje, visų pirma, atsižvelgiant į žaliąją ir skaitmeninę pertvarkas, kaip pabrėžta Komisijos rekomendacijoje (ES) 2021/402 ir 2022 m. birželio 16 d. Tarybos rekomendacijoje dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo. Turėtų būti užtikrintos deramos darbo sąlygos, be kita ko, gerinama darbuotojų sveikata ir sauga, taip pat fizinė ir psichinė darbuotojų sveikata;

(13) turėtų būti kovojama su visų formų diskriminacija, užtikrinama lyčių lygybė ir remiamas jaunimo užimtumas. Turėtų būti užtikrinta vienoda prieiga ir lygios galimybės visiems, turėtų būti mažinamas skurdas bei socialinė atskirtis, visų pirma, vaikų, asmenų su negalia ir romų skurdas ir socialinė atskirtis, visų pirma užtikrinant veiksmingą darbo rinkų veikimą ir tinkamas bei įtraukias socialinės apsaugos sistemas, kaip išdėstyta 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacijoje ir 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacijoje dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis ([34]), taip pat šalinant kliūtis įtraukiam ir į ateitį orientuotam švietimui, mokymui, mokymuisi visą gyvenimą ir dalyvavimui darbo rinkoje, be kita ko, pasitelkiant investicijas į ankstyvąjį ugdymą ir priežiūrą pagal Europos vaiko garantijų sistemą ir Tarybos rekomendaciją dėl ikimokyklinio ugdymo ir priežiūros sistemų (toliau –Barselonos tikslai iki 2030 m.), ir investicijas į skaitmeninius bei žaliuoius įgūdžius, atitinkančius Skaitmeninio švietimo veiksmų planą, Tarybos rekomendaciją dėl mokymosi siekiant žaliosios pertvarkos ir darnaus vystymosi ir Tarybos rekomendaciją dėl veiksmingų būdų pasiekti gerus mokymosi rezultatus. Ypač svarbu laiku suteikti vienodas galimybes naudotis aukštos kokybės įperkamomis ilgalaikės priežiūros ir sveikatos priežiūros paslaugomis, įskaitant prevenciją ir sveikatos priežiūros skatinimą, ypač atsižvelgiant į galimą būsimą riziką sveikatai ir senėjančią visuomenę.

Turėtų būti toliau išnaudojamas neįgaliųjų potencialas prisidėti prie ekonomikos augimo ir socialinio vystymosi, laikantis Neįgaliųjų teisių strategijos ([35]), kurioje valstybės narės raginamos nustatyti neįgaliųjų užimtumo ir suaugusiųjų mokymosi tikslus. Naujos technologijos ir kintančios darbo vietos visoje Sąjungoje sudaro sąlygas lanksčiau organizuoti darbą, taip pat didinti našumą ir profesinio ir asmeninio gyvenimo pusiausvyrą, kartu prisidedant prie Sąjungos žaliųjų įsipareigojimų. Dėl tų pokyčių taip pat kyla naujų sunkumų darbo rinkose, kurie daro poveikį žmonių darbo sąlygoms, darbuotojų sveikatai ir saugai bei galimybėms naudotis darbuotojų socialine apsauga. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad taikant naujas darbo organizavimo formas būtų sukuriamos kokybiškos ir sveikos darbo vietos, išsaugant nustatytas darbuotojų ir socialines teises bei stiprinant Europos socialinį modelį;

([34]) 2023 m. sausio 30 d. Tarybos rekomendacija dėl pakankamų minimalių pajamų, kuriomis užtikrinama aktyvi įtrauktis (OL C 41, 2023 2 3, p. 1).

([35]) COM(2021) 101 *final*.

(14) integruotos gairės turėtų būti konkrečioms šalims skirtų rekomendacijų, kurias Taryba gali pateikti valstybėms narėms, pagrindas. Valstybės narės turi visapusiškai išnaudoti savo REACT-EU išteklius, nustatytus Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2020/2221 ([36]), kuriais iki 2023 m. stiprinami 2014–2020 m. sanglaudos politikos fondai ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF). Atsižvelgiant į dabartinę Ukrainos krizę, Reglamentas (ES) 2020/2221 buvo toliau papildytas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2022/562 ([37]) ir dar vienu Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2021/1060 ([38]) daliniu pakeitimu dėl didesnio REACT-EU išankstinio finansavimo ir nauju vieneto įkainiu, siekiant padėti paspartinti iš Ukrainos išvykstančių ir į Sąjungą atvykstančių asmenų integraciją, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2022/613 ([39]).

Be to, 2021–2027 m. programavimo laikotarpiu valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti „Europos socialiniu fondu +“, Europos regioninės plėtros fondu, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone ir kitais Sąjungos fondais, įskaitant Teisingos pertvarkos fondą, taip pat Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/523 ([40]) nustatytą programą „InvestEU“, siekdamos skatinti kokybišką užimtumą ir socialines investicijas, kovoti su skurdu ir socialine atskirtimi, kovoti su diskriminacija, kad būtų užtikrintas prieinamumas, taip pat skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo galimybes, mokymąsi visą gyvenimą ir kokybišką švietimą bei mokymą visiems, įskaitant skaitmeninį raštingumą ir įgūdžius, kad visi piliečiai turėtų žinių ir kvalifikacijų, reikalingų skaitmeninei ir žaliajai ekonomikai. Valstybės narės taip pat turi visapusiškai pasinaudoti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/691 ([41]) įsteigtu Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondu atleistiems darbuotojams, kad suteiktų paramą darbuotojams, netekusiems darbo dėl didelio masto restruktūrizavimo įvykių, pavyzdžiui, COVID-19 pandemijos, socialinių ir ekonominių permainų, kurias lemia pasaulinės tendencijos, ir technologinių bei aplinkos pokyčių. Nors integruotos gairės yra skirtos valstybėms narėms ir Sąjungai, jos turėtų būti įgyvendinamos palaikant partnerystę su visomis nacionalinėmis, regioninėmis ir vietos valdžios institucijomis, glaudžiai įtraukiant parlamentus, socialinius partnerius ir pilietinės visuomenės atstovus;

(15) Užimtumo komitetas ir Socialinės apsaugos komitetas, vadovaudamiesi savo atitinkamais Sutartyje nustatytais įgaliojimais, turi stebėti, kaip, atsižvelgiant į Gaires, įgyvendinamos atitinkamos politikos. Tie komitetai ir kiti Tarybos parengiamieji organai, įtraukti į ekonominės ir socialinės politikų koordinavimą, turi glaudžiai bendradarbiauti tarpusavyje. Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija turėtų tęsti dialogą politikos klausimais, visų pirma dėl valstybių narių Gairių;

(16) buvo pasikonsultuota su Socialinės apsaugos komitetu,

([36]) 2020 m. gruodžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/2221, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kiek tai susiję su papildomais ištekliais ir įgyvendinimo taisyklėmis, siekiant suteikti paramą COVID-19 pandemijos sukeltai krizei ir jos socialiniams padariniams įveikti skirtiems veiksmams skatinti ir pasirengti žaliajam, skaitmeniniam ir atspariam ekonomikos atgaivinimui (REACT-EU) (OL L 437, 2020 12 28, p. 30).

([37]) 2022 m. balandžio 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/562, kuriuo dėl sanglaudos veiksmų dėl pabėgėlių Europoje (CARE) iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 109, 2022 4 8, p. 1).

([38]) 2021 m. birželio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1060, kuriuo nustatomos bendros Europos regioninės plėtros fondo, „Europos socialinio fondo +“, Sanglaudos fondo, Teisingos pertvarkos fondo ir Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondo nuostatos ir šių fondų bei Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo, Vidaus saugumo fondo ir Sienų valdymo ir vizų politikos finansinės paramos priemonės taisyklės“ (OL L 231, 2021 6 30, p. 159).

([39]) 2022 m. balandžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/613, kuriuo dėl didesnio išankstinio finansavimo iš REACT-EU išteklių ir vieneto įkainio nustatymo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1303/2013 ir (ES) Nr. 223/2014 (OL L 115, 2022 4 13, p. 38).

([40]) 2021 m. kovo 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/523, kuriuo nustatoma programa „InvestEU“ ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2015/1017 (OL L 107, 2021 3 26, p. 30).

([41]) 2021 m. balandžio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/691 dėl Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo perkeltiesiems darbuotojams (EGF), kuriuo panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1309/2013 (OL L 153, 2021 5 3, p. 48).

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Sprendimo (ES) 2022/2296 priede išdėstytos valstybių narių užimtumo politikos gairės toliau taikomos 2023 m., o valstybės narės į jas atsižvelgia įgyvendindamos užimtumo politiką ir reformų programas.

2 straipsnis

Šis sprendimas skirtas valstybėms narėms.

Priimta Liuksemburge 2023 m. spalio 9 d.

Tarybos vardu
Pirmininkė
Y. DÍAZ PÉREZ